

ภาวะผู้นำตามหลักสัพปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม
สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8*
LEADERSHIP BASED ON SAPPURISA-DHAMMA 7 FOR
ADMINISTRATORS OF PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS ON
GENERAL STUDIES UNDER OFFICE OF PHRAPARIYATTIDHAMMA
EDUCATIONAL AREA 8 ON GENERAL STUDIES

พระมหาบัณฑิต ปณฺฑิต (อินสุข)¹

Phramaha Bundid Pandito (Insak)¹

พระครูปลัดจักรพล สิริธโร²

Phrakrupalad Chakkapol Siridharo²

¹⁻²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: bundid@Gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามหลักสัพปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัพปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 3) เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัพปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย t-test และ One - Way ANOVA วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเนื้อหาประกอบบริบท

* Received 24 April 2023; Revised 29 April 2023; Accepted 30 April 2023

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 โดยรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตลอดถึงครูผู้สอนในโรงเรียน ที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 8 ไม่พบความแตกต่างกัน 3) แนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้ผลสรุป ดังนี้ 1) ผู้บริหารควรมีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเอง 2) ผู้บริหารควรเปิดใจให้กว้างมากขึ้นกว่าเดิม 3) ผู้บริหารควรมีระดับการควบคุมอารมณ์ของตนเองให้พอเหมาะ 4) ผู้บริหารควรที่จะรู้จักประมาณตนเองในการใช้อำนาจบริหารงบประมาณ 5) ผู้บริหารควรที่จะรู้เวลาและโอกาสในการพัฒนาสถานศึกษา 6) ผู้บริหารควรเป็นกัลยาณมิตรกับชุมชน 7) ควรให้มีการอบรมการบริหารงานด้านบุคลากรสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, หลักสัปปุริสธรรม 7, โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

ABSTRACT

This research the objectives were as follows: 1) To study the level of leadership according to the Seven Sappurisadhammas of Phrapariyattidhamma School administrators. Office of the Phrapariyatthamma Education Area Department of General Education, Region 8 2) to compare leadership according to the 7 Sappurisadhamma principles of Phrapariyattidhamma School administrators. Office of the Phrapariyatthamma Education Area Department of General Education Region 8 classified by position education level 3) To propose a guideline to promote leadership according to the Seven Sappurisadhammas of Phrapariyattidhamma School administrators. Office of the Phrapariyatthamma Education Area Department of General Education, Region 8. quantitative research A questionnaire was used for a sample of 248 people to analyze the data by using percentage, mean t-test and One - Way ANOVA, analyze qualitative data with contextual content.

The results of the study were as follows: 1) Office of the Phrapariyatthamma Education Area General Education Department, Region 8, including all 7 aspects, were at a high level. Department of General Education as well as teachers in schools with education level positions and different work experience. 2) There are opinions on the leadership according to the 7 Sappurisadhamma principles of the administrators of Phra Pariyattidhamma School. Office of the Phrapariyatthamma Education Area Department of General Education Region 8 found no difference. 3) Guidelines for promoting leadership according to the 7 Sappurisadhamma principles were summarized as follows: 1) Executives should have the opportunity to participate in self-development training. 2) Executives should open their minds more openly. 3) Executives should have a level of emotional control. 4) Administrators should know their own modesty in exercising budget management power. 5) Administrators should know the time and opportunity for educational institute development. 6) Administrators should be friends with the community. 7) There should be Personnel management training can create progress both now and in the future.

Keywords: Leadership, Sappurisadhamma 7, Phrapariyatthamma School
Department of General Education

บทนำ

การบริหารจัดการองค์การในปัจจุบันอยู่ในกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารต้องรับมือกับความท้าทาย จากสภาพการแข่งขันทางธุรกิจที่มากขึ้น ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลต่อการบริหารจัดการทรัพยากรพื้นฐานขององค์การ ซึ่งประกอบด้วยทรัพยากรด้านการเงิน ด้านสินทรัพย์ถาวร ด้านข้อมูล และด้านทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะทรัพยากรที่สำคัญที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์ (พัชสรี ชมภูคำ, 2552: 3-7) นับว่าเป็นประเด็นสำคัญหนึ่ง ที่ทุกองค์การทั้งภาครัฐและเอกชนต่างให้ความสนใจและเตรียมพัฒนา

ปรับปรุง ทั้งในด้านโครงสร้างองค์การ บุคลากร และกลยุทธ์ในการดำเนินการ เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสามารถแข่งขันได้ในระดับนานาชาติ จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ต้องอาศัยผู้นำเป็นผู้รับมือการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้นำต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ มองการไกลไปข้างหน้า และสามารถกำหนดทิศทาง รวมทั้งสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์นั้นสู่คนในองค์การให้คล้อยตามได้ จูงใจให้คนทุ่มเท เพื่อให้องค์การบรรลุเป้าหมายร่วมกัน (พัชรี ชมภูคำ, 2552 :196-197) ซึ่งโดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในทัศนะของแบส (Bass, 1997) ได้กล่าวว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ (Paradigm Shift) ไปสู่ความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Vision) เน้นการกระจายอำนาจหรือมอบหมายอำนาจที่ชัดเจน (Empowering) เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม (Moral) และทั้งนี้ต้องมีกระบวนการกระตุ้นผู้ตามให้มีความเป็นผู้นำ นอกจากนั้นประเด็นเรื่องการสื่อสารองค์การ นับว่าเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้บริหารหรือผู้นำจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ ตามที่ โรบบินส์และคูลเตอร์ (Robbins & Coulter, 2008: 132) กล่าวไว้เกี่ยวกับภาวะผู้นำหรือผู้บริหารว่า ในการติดต่อสื่อสารนั้นมีความสำคัญต่อผู้บริหารและต่อองค์การเพราะการติดต่อสื่อสารนั้นมีหน้าที่สำคัญ คือ เป็นการควบคุมพฤติกรรมของพนักงาน ใช้จูงใจพนักงาน ใช้แสดงออกถึงความรู้สึกต่างๆของพนักงาน และพนักงานแต่ละคนจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่างๆจากผู้บริหารหรือองค์การ

ผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้กล่าวถึง ความหมายของหลักสัปปุริสธรรม เป็นธรรมของสัปปุริสชน คือ คนดี ซึ่งมีคุณสมบัติความเป็นคนที่สมบูรณ์และถือเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งของการเป็นผู้นำที่สมบูรณ์ สัปปุริสธรรม 7 ประการ คือ 1.ธัมมัญญตา รู้หลักการ เมื่อดำรงตำแหน่ง มีฐานะ หรือจะทำอะไรก็ตาม ต้องรู้หลักการ รู้งานรู้หน้าที่ รู้กฎเกณฑ์กติกาที่เกี่ยวข้อง 2. อุตถัญญตา รู้จุดหมาย ผู้นำถ้าไม่รู้จุดหมายก็ไม่รู้ว่าจะนำคนและกิจการไปไหน นอกจากรู้จุดหมาย 3. อัตถัญญตา รู้ตน คือ ต้องรู้ว่าตนเองคือใครมีภาวะเป็นอะไร อยู่ในสถานะใด มีคุณสมบัติ มีความพร้อม มีความถนัด สติปัญญาความสามารถอย่างไร มีกำลังแค่ไหน มีข้อยั้งข้อหย่อน จุดอ่อนจุดแข็งอย่างไร ซึ่งจะต้องสำรวจตนเอง และเตือนตนเองอยู่เสมอ 4. มัตถัญญตา รู้ประมาณ คือ รู้จักความพอดี 5.กาลัญญตา รู้กาล คือ รู้จักเวลา 6. ปริสัญญตา รู้ชุมชน คือ รู้สังคมตั้งแต่ในขอบเขตที่กว้างขวาง คือ รู้สังคมโลก รู้สังคมของประเทศชาติว่าอยู่ในสถานการณ์อย่างไร 7. ปุคคลัญญตา รู้บุคคล คือ รู้จักบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคนที่มาร่วมงานร่วมการร่วมไปด้วยกัน และคนที่เราไปให้บริการตามความแตกต่างเฉพาะตัว เพื่อปฏิบัติต่อเขาได้ถูกต้องเหมาะสม และได้ผล

กล่าวโดยสรุปการขาดคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ ย่อมทำให้ผู้นำไม่เป็นที่ยอมรับต่อบุคคลทั่วไป ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อหลักการบริหารงานและภาพลักษณ์ขององค์กร ทั้งนี้สภาพปัญหาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษานั้น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสนใจและขาดความเอาใจใส่ ไม่มีการถ่ายทอดให้บุคลากรในสถานศึกษาของตนให้รับทราบถึงเป้าหมายและแผนกลยุทธ์ในการดำเนินงานส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ยังไม่บรรลุเป้าหมาย การช่วยเหลือระบบดูแลนักเรียน ปรับไม่ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในยุคปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารจัดการของตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษา ริเริ่มสร้างภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับตนเองอยู่เสมอ มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความกล้าคิด กล้าทำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในสถานศึกษา ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจึงถือเป็นแบบปฏิบัติที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ซึ่งมีอยู่ 7 ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำด้านธัมมัญญตา เป็นผู้รู้หลักยึดหลักการ ภาวะผู้นำด้านอัทธัญญตา เป็นผู้รู้จักผล ภาวะผู้นำด้านอัทธัญญตา เป็นผู้รู้จักตนอยู่เสมอ ภาวะผู้นำด้านมัตตัญญตา ที่เป็นผู้ที่รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี ภาวะผู้นำด้านกาลัญญตา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำด้านปริสัญญตา เป็นผู้ที่รู้จักชุมชน และสังคม และภาวะผู้นำบุคคลปโรปรัญญตา เป็นผู้ที่รู้จักบุคคลเพื่อสามารถนำความรู้เกี่ยวกับภาวะของผู้หน้านั้นมาประยุกต์ใช้ในสังคมไทยปัจจุบันและเป็นบรรทัดฐานในการกำหนดคุณสมบัติของผู้หน้าที่ดีในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 จำแนกตามตำแหน่งระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

3. เพื่อเสนอแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 452 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 84 รูป/คน ครู จำนวน 368 รูป/คน (ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8, 2563 : 15)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ และครูผู้สอน ที่ทำการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 จำนวน 248 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 84 รูป/คน ครู จำนวน 164 รูป/คน รวมทั้งหมด จำนวน 248 รูป/คน (ข้อมูลบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8, 2563 : 15)

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ตอน 1) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอน 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 จำนวน 35 ข้อ ตอนที่ 3) แนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ใช้สำหรับสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 15 รูป/คน ผู้บริหารจำนวน 5 รูป/คน ครูผู้สอนจำนวน 10 รูป/คน ได้สัมภาษณ์ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำด้านธัมมัญญา 2) ภาวะผู้นำด้านอรรถัญญา 3) ภาวะผู้นำด้านอัตตัญญา 4) ภาวะผู้นำด้านมัตตัญญา 5) ภาวะผู้นำด้านกาลัญญา 6) ภาวะผู้นำด้านปริสสัญญา และ 7) ภาวะผู้นำด้านปุคคลัญญา ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ และตอนที่ 2 เป็นแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ทั้ง 7 ด้านได้แก่ 1) ภาวะผู้นำด้านธัมมัญญา 2) ภาวะผู้นำด้านอรรถัญญา 3) ภาวะผู้นำด้านอัตตัญญา 4) ภาวะผู้นำด้านมัตตัญญา 5) ภาวะผู้นำด้านกาลัญญา 6) ภาวะผู้นำด้านปริสสัญญา และ 7) ภาวะผู้นำด้านปุคคลัญญา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการดังนี้

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง พร้อมแนบหนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม เขต 8 ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ และครูผู้สอน จำนวน 248 รูป/คน โดยการปฏิบัติตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) นำแบบสอบถามไปแจกกับผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ และครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนที่กำหนดไว้ คือ 248 รูป/คน โดยผู้ศึกษาได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้และรอรückคืนหลักจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว 3) ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืน จำนวน 248 รูป/คน แบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยเปอร์เซ็นต์แล้วจึงนำมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ด้วยระบบคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. การสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

1) จำแนกตามตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งครูผู้สอน จำนวน 164 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมาเป็นตำแหน่งผู้จัดการโรงเรียน จำนวน 42 รูป คิดเป็นร้อยละ 16.9 และเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 38 รูป คิดเป็นร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

2) จำแนกตามระดับการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี/เทียบเท่า จำนวน 198 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 79.8 รองลงมาจบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 45 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 18.1 และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 5 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

3) จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 1-5 ปี จำนวน 166 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 66.9 รองลงมา

ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 6-10 ปี จำนวน 46 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และมีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 11 ปี จำนวน 36 รูป/คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีดังนี้

1) ด้านธัมมัญญาตา : ความเป็นผู้รู้จักเหตุ พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นนักวางแผน/จัดทำนโยบายสอดคล้องกับการบริหารงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.71 รองลงมา 2) ผู้บริหารเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.68 และ 3) ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสนใจใต้อาามทุกข์สุข มีค่าเฉลี่ย 3.55 ตามลำดับ

2) ด้านอัตถัญญาตา : ความเป็นผู้รู้จักผล พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมบรรยากาศใฝ่เรียน ใฝ่รู้ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมา 2) ผู้บริหารจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้น เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.08 และ 3) ผู้บริหารมีการร่วมมือกับผู้ปกครอง วัด และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

3) ด้านอัตตัญญาตา : ความเป็นผู้รู้จักตน พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี/มีความเสียสละ มีค่าเฉลี่ย 4.03 รองลงมา 2) ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ย 4.02 และ 3) ผู้บริหารเป็นผู้มีการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ย 3.65ตามลำดับ

4) ด้านมัตตัญญาตา : ความเป็นผู้รู้จักประมาณ พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมา 2)

ผู้บริหารรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.95 และ 3) ผู้บริหารจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่างๆ ตามความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.64 ตามลำดับ

5) ด้านกาลัญญา : ความเป็นผู้รู้ จักกาลเวลา พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารจัดทำโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมา 2) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3) ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

6) ด้านปรัญญา : ความเป็นผู้รู้ จักชุมชนและสังคม พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมา 2) ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3) ผู้บริหารเป็นนักประสานงานที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.63 ตามลำดับ

7) ด้านบุคคัลัญญา : ความเป็นผู้รู้จักบุคคล พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมา 2) ผู้บริหารเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.95 และ 3) ผู้บริหารสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ผู้วิจัยทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 พบว่า ผู้บริหาร ครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7

ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 โดยรวม 7 ด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

4 ผลการศึกษาแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

แนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารและครูผู้สอน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการสังเคราะห์ เนื้อหาทั้ง 7 ด้าน ได้ผลสรุป ดังนี้

(1) ภาวะผู้นำด้านธัมมัญญตา : ความเป็นผู้รู้จักเหตุ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้แต่ควรมีโอกาสได้เข้าร่วมอบรมพัฒนาตนเอง กล่าวคือ ผู้นำนั้นจะต้องรู้จักเหตุผลและหลักการและรู้บทบาทหน้าที่เพื่อที่จะนำมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

(2) ภาวะผู้นำด้านอัตถัญญตา : ความเป็นผู้รู้จักผล พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารควรเปิดใจให้กว้างมากขึ้นกว่าเดิมและยอมรับฟังความคิดเห็น ความรู้สึกของผู้ใต้บังคับบัญชาตลอดถึงผู้ร่วมงาน และปล่อยวางให้มากกว่าที่เป็นอยู่

(3) ภาวะผู้นำด้านอัตตัญญตา : ความเป็นผู้รู้จักตน พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารควรมีระดับการควบคุมอารมณ์ของตนเองให้พอเหมาะ มีความอดทน อดกลั้น ขันติธรรม และอย่ายึดติดกับตนเองหรือความคิดของตนเอง เป็นที่สุดมากกว่าองค์กรสถานศึกษาควรนำหลักธรรมมาปฏิบัติให้เกิดตามหลักของทางสายกลางให้มากขึ้นกว่าปกติ

(4) ภาวะผู้นำด้านมัตตัญญตา : ความเป็นผู้รู้จักประมาณ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารควรที่จะรู้จักประมาณตนเองในการใช้อำนาจบริหารงบประมาณหรือเงินอุดหนุน และควรจะนำงบประมาณที่ส่วนกลางจัดสรรให้ไปใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม โดยไม่นำไปใช้ด้านอื่นๆ หรือที่ไม่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน และทั้งนี้เพื่อพัฒนาองค์กรให้เจริญเติบโตยิ่งขึ้นไป

(5) ภาวะผู้นำด้านกาลัญญตา : ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารควรที่จะรู้เวลาและโอกาสในการพัฒนา

สถานศึกษา ควรมีระบบการวางแผนงานในการพัฒนาที่ดีกว่านี้ การปฏิบัติงานหรืองานในโรงเรียนควรใช้เวลาให้เหมาะสม ไม่เอาเวลาเรียนของสามเณรไปใช้ในางานส่วนตัวและควรที่จะมีเป้าหมายและแผนในการดำเนินงานให้ชัดเจนมากกว่าเดิม

(6) ภาวะผู้นำด้านปรัญญา : ความเป็นผู้รู้ จักชุมชนและสังคม พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารควรเป็นกัลยาณมิตรกับชุมชน ชาวบ้าน ตลอดจนองค์กรอื่นๆ เพื่อที่จะทำให้ได้รับความไว้วางใจ เกิดการมีส่วนร่วมจากบุคคลภายในองค์กรและภายนอกสถานศึกษาและชุมชน

(7) ภาวะผู้นำด้านบุคคลัญญา : ความเป็นผู้รู้จักบุคคล พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ได้ให้ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ผู้บริหารไม่ควรที่จะเลือกปฏิบัติกับบุคคลที่ตนเองไม่ชอบใจทั้งนี้ควรเลือกบุคลากรในโรงเรียนในการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคคลนั้นๆ และควรให้มีการอบรมการบริหารงานด้านบุคลากรเพื่อให้เกิดประโยชน์และคุณค่าแก่ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ตลอดจนสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 โดยรวม ทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเช่นนี้อภิปรายได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตลอดจนครูผู้สอนในโรงเรียน มีภาวะผู้นำทั้งในด้านธัมมัญญาคือความเป็นผู้รู้จักเหตุ ภาวะผู้นำด้านอรรถัญญา คือความเป็นผู้รู้จักผลและด้านอรรถัญญา คือความเป็นผู้รู้จักตน ซึ่งสอดคล้องกับ สิทธิชัย กิมนอก (2557) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

ผลการวิจัยพบว่า 1. การปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ 1) ความเป็นผู้รู้จักชุมชน (ปรัญญา) 2) ความเป็นผู้รักบุคคล (บุคคลัญญา) 3) ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา (กาลัญญา) 4) ความเป็นผู้รู้จักเหตุ (ธัมมัญญา) 5) ความเป็นผู้รู้จักตน (อรรถัญญา) 6) ความเป็นผู้รู้จักประมาณ (มัตตัญญา) และ 7) ความเป็นผู้รู้จักผล (อรรถัญญา) 2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 31 ตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารมีการปฏิบัติตามหลักปฐพีธรรม 7 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ขนาดโรงเรียนและที่ตั้งของโรงเรียน ดังนี้ 2.1 ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2.2 ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความเป็นผู้รู้จักกาล (กาลัญญุตตา) เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารต่อการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method) 2.3 ครูและผู้บริหารที่ปฏิบัติงานตามที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 สรุปผลการวิจัยโดยเป็นองค์ความรู้ใหม่ดังภาพมโนทัศน์

1) ภาวะผู้นำด้านธัมมัญญุตตา : ความเป็นผู้รู้จักเหตุ ผู้บริหารเป็นนักวางแผน/จัดทำนโยบายสอดคล้องกับการบริหารงานของสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษาและ ผู้บริหารแสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสนใจไต่ถามทุกข์สุข

2) ภาวะผู้นำด้านอัตถัญญุตตา : ความเป็นผู้รู้จักผล ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมบรรยากาศใฝ่เรียน ใฝ่รู้ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงโดยมีจุดเน้น เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ ผู้บริหารมีการร่วมมือกับผู้ปกครอง วัดและชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน

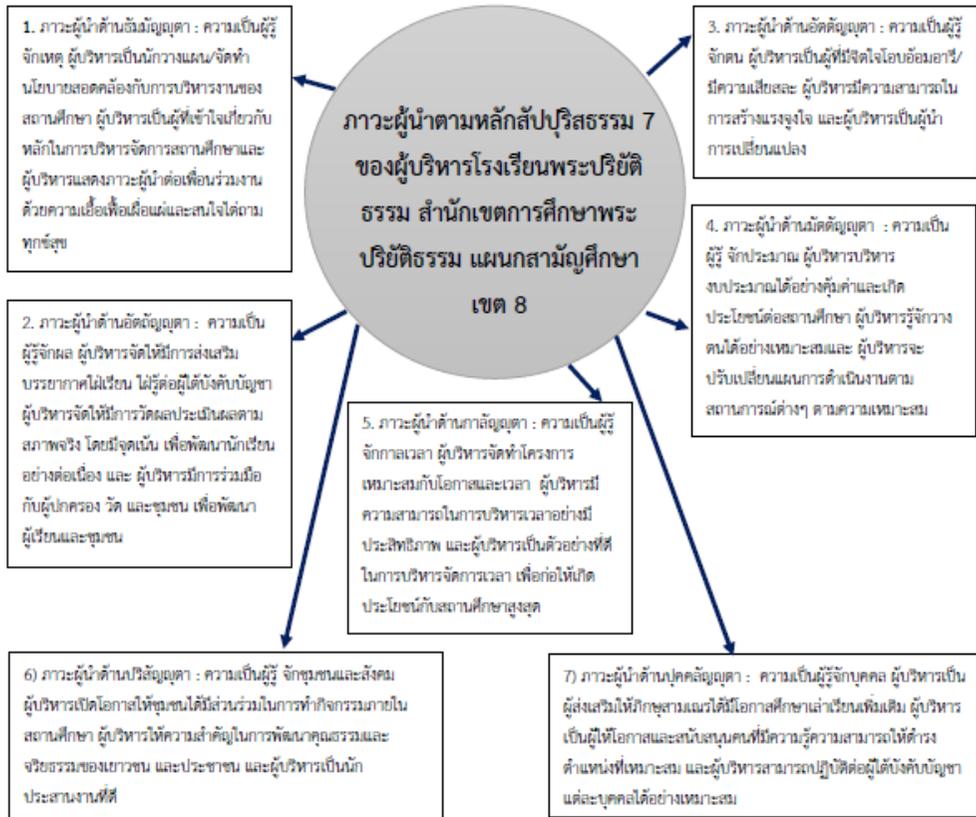
3) ภาวะผู้นำด้านอัตตัญญา : ความเป็นผู้รู้จักตน ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี/มีความเสียสละ ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ และผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

4) ภาวะผู้นำด้านมัตตัญญา : ความเป็นผู้รู้จักประมาณ ผู้บริหารบริหารงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ผู้บริหารรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสมและ ผู้บริหารจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่างๆ ตามความเหมาะสม

5) ภาวะผู้นำด้านกาลัญญา : ความเป็นผู้รู้จักกาลเวลา ผู้บริหารจัดทำโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาสูงสุด

6) ภาวะผู้นำด้านปริสัญญญา : ความเป็นผู้รู้จักชุมชนและสังคม ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษา ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน และผู้บริหารเป็นนักประสานงานที่ดี

7) ภาวะผู้นำด้านบุคคลัญญา : ความเป็นผู้รู้จักบุคคล ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม ผู้บริหารเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม และผู้บริหารสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

แผนภาพที่ 5.1 องค์ความรู้จากกรวิจัย

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8” สรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1) ด้านธัมมัญญุตตา: ความเป็นผู้รู้จักเหตุ พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นนักวางแผน/จัดทำนโยบายสอดคล้องกับการบริหารงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.71 รองลงมา 2) ผู้บริหารเป็นผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.68 และ 3) ผู้บริหาร

แสดงภาวะผู้นำต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และสนใจใฝ่ถามทุกซอกซี้ด มีค่าเฉลี่ย 3.55 ตามลำดับ

2) ด้านอัตถ์ญญาตา: ความเป็นผู้รู้จักผล พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารจัดให้มีการส่งเสริมบรรยากาศใฝ่เรียน ใฝ่รู้ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีค่าเฉลี่ย 4.09 รองลงมา 2) ผู้บริหารจัดให้มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยมีจุดเน้น เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.08 และ 3) ผู้บริหารมีการร่วมมือกับผู้ปกครอง วัด และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนและชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

3) ด้านอัตถ์ญญาตา: ความเป็นผู้รู้จักตน พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี/มีความเสียสละ มีค่าเฉลี่ย 4.03 รองลงมา 2) ผู้บริหารมีความสามารถในการสร้างแรงจูงใจ มีค่าเฉลี่ย 4.02 และ 3) ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

4) ด้านมัตตัญญาตา: ความเป็นผู้รู้ จักประมาณ พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารบริหารงบประมาณ ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมา 2) ผู้บริหารรู้จักวางตนได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ย 3.95 และ 3) ผู้บริหารจะปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานตามสถานการณ์ต่างๆ ตามความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.64 ตามลำดับ

5) ด้านกาลัญญาตา: ความเป็นผู้รู้ จักกาลเวลา พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารจัดทำโครงการเหมาะสมกับโอกาสและเวลา มีค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมา 2) ผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3) ผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการเวลา เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

6) ด้านปรัสนัญญาตา: ความเป็นผู้รู้ จักชุมชนและสังคม พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.08 รองลงมา 2) ผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของเยาวชน และประชาชน มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3) ผู้บริหารเป็นนักประสานงานที่ดี มีค่าเฉลี่ย 3.63 ตามลำดับ

7) ด้านบุคคลัญญาตา: ความเป็นผู้รู้จักบุคคล พบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ 1) ผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมให้ภิกษุสามเณรได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม มีค่าเฉลี่ย 4.06 รองลงมา 2) ผู้บริหารเป็นผู้ให้โอกาสและสนับสนุนคนที่มีความรู้ความสามารถให้ดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.95 และ 3) ผู้บริหารสามารถปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 3.65 ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1) ควรศึกษาเรื่อง “ภาวะผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 14 เขต”

2) ควรศึกษาเรื่อง “การบูรณาการภาวะผู้นำตามหลักธรรมอื่นของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา”

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2525). พุทธศาสนากับคนรุ่นใหม่และสังคมไทยในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2524). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม : มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระครูอุทัยกิจพิพัฒน์ (วีรุต สุกอินทร์). (2554). การศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการจังหวัดอุทัยธานีตามหลักสัปปริสธรรม 7. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาคมเพชร วชิรปญโญ (เรืองผา). (2553). การนำหลักสัปปริสธรรม 7 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอ

บางบัวทองจังหวัดนนทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหารุ่งโรจน์ ธมมภูริเมธี (ศิริพันธ์). (2550). การศึกษาวิเคราะห์หลักภาวะผู้นำใน
พระพุทธานุภาพ. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหา
จุฬา ลงกรณราชวิทยาลัย.

Allport. G.W. (1967). Attitude: Handbook of Social Psychology. Worcester. Mass.:
Clark University Press.

Glasgoe Caledonian University. (1995). Social Security Scheme. Paper Presented
at Training on Social Security Administration. Social Security Office
Bangkok.

Jonthan Boston et.al. (1996). Public Management: The New Zealand Model
Auckland:Oxford University Press.

Zeithaml.V.A..L.L.Berry and A Pstsdutsman. (1994). Diagnosing Service Quality in
America.Academy of Management Executive 8.